

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1

Titlul prezentului act normativ

Hotărâre pentru aprobarea programului ”Diaspora Investește Acasă” și mandatarea Băncii de Investiții și Dezvoltare S.A. în vederea acordării de ajutor de minimis sub formă de granturi pentru susținerea investițiilor realizate de românii din diaspora

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

2.1. Sursa prezentului act normativ: Inițiativa Ministerului Finanțelor

Proiectul a fost elaborat pentru punerea în aplicare a prevederilor art. 3 alin.(4) lit. f) și art.4 alin.(2) Ordonanța de urgență a Guvernului nr.8/2026 privind instituirea unor măsuri de relansare economică, creșterea investițiilor productive și a competitivității, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal-bugetar, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 147 din 25.02.2026, potrivit căroră Banca de Investiții și Dezvoltare S.A. (BID) va realiza implementarea măsurilor de sprijin privind românii din diaspora, pe baza unui mandat aprobat prin hotărâre de Guvern.

2.2. Descrierea situației actuale

Românii din diaspora reprezintă un potențial economic important, întrucât dețin capital financiar propriu, experiență managerială și competențe profesionale dobândite în economii dezvoltate. Valorificarea acestor resurse este însă limitată de lipsa unor mecanisme dedicate de sprijin pentru inițierea de proiecte antreprenoriale.

Investițiile diasporei pot aduce procese eficiente, management profesionist și inovație. Experiența acumulată în economii performante, expunerea la tehnologii avansate și la modele de business moderne pot avea un impact pozitiv asupra dezvoltării regionale și competitivității mediului de afaceri.

Emigrația a produs un deficit de forță de muncă calificată și o pierdere de capital uman. Repatrierea economică – chiar și fără revenire fizică – poate compensa o parte din aceste pierderi, prin implicarea în afaceri sau colaborări profesionale cu firme locale, poate contribui la reducerea decalajelor regionale, stimulând dezvoltarea și crearea de locuri de muncă, inclusiv în zone mai slab dezvoltate.

Este necesară stimularea repatrierii acestor resurse către economia națională și conversia lor spre investiții productive, precum și depășirea barierelor legate de accesul limitat la finanțare al societăților nou înființate și crearea unor mecanisme care să faciliteze transformarea acestor economii în investiții cu efect multiplicator ridicat.

2.3. Schimbări preconizate

Prin adoptarea prezentului act normativ se creează cadrul legal necesar acordării de granturi societăților nou înființate, cu capital social deținut în majoritate de cetățeni români cu domiciliul sau reședința în străinătate, în vederea facilitării accesului acestora la credite destinate realizării de investiții.

În acest scop, BID va modifica Schema de ajutor de minimis sub formă de garanții pentru credite de investiții și capital de lucru destinată IMM-urilor, inclusiv profesii liberale (Schema), aprobată prin Decizia Directoratului BID nr. 26 din data de 30.04.2025, în baza căreia emite în prezent garanții de portofoliu pentru creditele acordate de finanțatori întreprinderilor mici și mijlocii, adăugând componenta de granturi și criteriile de eligibilitate privind beneficiarii.

În cadrul măsurii de sprijin sub formă de granturi, BID va acționa ca reprezentant al Ministerului Finanțelor, îndeplinind rolul de furnizor de ajutor de minimis, iar intermediarii financiari vor rămâne administratori ai schemei.

Potrivit art. 15 din OUG nr.77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, aprobată prin Legea nr.20/2015, cu modificările și completările ulterioare, BID va solicita avizul Consiliului Concurenței pentru modificările propuse, iar după obținerea acestuia va actualiza convențiile cu intermediarii financiari în vederea implementării acordării granturilor.

Vor fi acordate granturi în procent de maximum 60 % din valoarea creditului de investiții, fără a se depăși suma de 200.000 euro. Creditele de investiții vor avea o durată de cel mult 10 ani, scadența finală fiind cel mult data de 31.12.2037. Granturile vor fi acordate în perioada 2026-2029, în limita bugetului alocat. Plata grantului se efectuează

după finalizarea investiției realizate din credit, dacă finanțarea este în derulare la data plății grantului. După încasarea grantului, intermediarul financiar diminuează soldul creditului cu suma încasată și actualizează graficul de rambursare a creditului, ținând cont de soldul rămas în urma acoperirii din grant a unei părți din credit.

Prin prezentul act normativ se urmărește stabilirea criteriilor de eligibilitate privind beneficiarii granturilor, mandatul acordat BID pentru implementarea sprijinului, regulile procedurale de alocare a sumelor, raportare și monitorizare, precum și condițiile de plată a grantului.

2.4. Alte informații*)

Nu este cazul

Secțiunea a 3-a Impactul socioeconomic

3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

Beneficiile estimate prin intrarea în vigoare a măsurii prevăzute în prezentul proiect de act normativ se referă la susținerea investițiilor, a dezvoltării economice și regionale și crearea unor oportunități reale de reintegrare economică a cetățenilor români din străinătate.

Prin creșterea apetitului de risc al finanțatorilor pentru proiecte realizate de societățile nou înființate și valorificarea resurselor profesionale, financiare și de management deținute de cetățenii români din străinătate se contribuie la stimularea inițiativei antreprenoriale și la consolidarea unui ecosistem economic competitiv, capabil să genereze dezvoltare durabilă pe termen lung.

3.2. Impactul social

Măsura are potențialul de a întări coeziunea socială, prin facilitarea reintegrării cetățenilor români din diaspora în viața economică și socială a țării. Aceasta poate conduce la consolidarea relațiilor intercomunitare, la transferul de competențe profesionale și antreprenoriale dobândite în străinătate, precum și la creșterea gradului de participare civică a românilor reveniți.

De asemenea, programul contribuie la atenuarea efectelor migrației externe, prin stimularea revenirii în țară a unor persoane active profesional, care pot deveni factori de

dinamizare a dezvoltării locale și are un efect pozitiv asupra păstrării identității culturale și sociale a românilor din diaspora.

Totodată, creșterea investițiilor are un impact direct asupra îmbunătățirii calității vieții, prin generarea de oportunități economice și crearea de locuri de muncă.

3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

Nu este cazul.

3.4. Impactul macroeconomic

Adoptarea prezentului act normativ este de natură să genereze efecte macroeconomice favorabile, prin stimularea investițiilor private și atragerea de resurse financiare suplimentare în economia națională. Sprijinul acordat cetățenilor români din diaspora pentru realizarea de investiții în România contribuie la extinderea bazei investiționale, cu efecte asupra creșterii economice și competitivității.

Măsura poate determina dezvoltarea unor proiecte noi în sectoare productive, generatoare de valoare adăugată. Această dinamică investițională are potențialul de a impulsiona producția internă, de a diversifica structura economică și de a genera un efect multiplicator pozitiv asupra economiei naționale. Succesul antreprenorial al membrilor diasporei are un efect de demonstrație puternic. Exemplele pozitive atrag noi investiții, inclusiv din cercurile lor profesionale sau din comunitățile în care au activat în străinătate

Totodată, reintegrarea capitalului financiar și uman al românilor din diaspora contribuie la consolidarea sustenabilității pieței forței de muncă. Prin dezvoltarea de noi afaceri și crearea de locuri de muncă, se poate reduce presiunea asupra importului de forță de muncă și se pot diminua dezechilibrele regionale în ceea ce privește ocuparea și veniturile.

În același timp, stimularea investițiilor poate genera venituri bugetare suplimentare pe termen mediu, prin majorarea contribuțiilor fiscale asociate activităților economice nou create.

În ansamblu, intervenția urmărește consolidarea rezilienței economiei românești și creșterea potențialului de dezvoltare, prin valorificarea unui vector strategic – comunitatea românilor din diaspora – ca sursă de capital, expertiză și antreprenariat.

3.4.1. Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici

Măsura de sprijin va contribui la stimularea creșterii economice prin finanțarea realizării de investiții productive, la impulsionarea dezvoltării economice, stimularea

antreprenoriatului românilor din diaspora și valorificarea potențialului lor financiar și profesional.

3.4.2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

Srijinul sub formă de granturi va fi acordat sub formă de ajutor de minimis în baza Schemei de ajutor de minimis sub formă de garanții pentru credite de investiții și capital de lucru destinată IMM-urilor, inclusiv profesii liberale, adoptată în temeiul Regulamentului (UE) nr.2023/ 2831 al Comisiei din data de 13 decembrie 2023 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis. Acordarea granturilor se va face cu respectarea plafonului maxim de ajutor de minimis, de 300.000 eur/întreprindere unică/3 ani.

Ajutorul de minimis reprezintă o formă de sprijin considerată ca neavând niciun efect asupra schimburilor comerciale dintre statele membre și ca nedenaturând sau neamenințând să denatureze concurența, putând fi acordat fără autorizarea Comisiei Europene. Aceasta deoarece Comisia Europeană a apreciat că valoarea redusă a ajutoarelor, plafonată conform celor de mai sus, nu are potențialul de a conferi întreprinderilor un avantaj competitiv semnificativ.

Prin urmare, ajutoarele de minimis sub formă de grant au un rol de sprijin punctual și corectiv și nu afectează structura concurențială și comerțul pe piața unică.

3.5. Impactul asupra mediului de afaceri

Prezentul act normativ urmărește sprijinirea tuturor societăților nou înființate eligibile, care realizează investiții în sectoarele prevăzute de Schemă, participând astfel activ la stimularea inițiativei antreprenoriale și la consolidarea unui ecosistem capabil să genereze dezvoltare durabilă.

3.6. Impactul asupra mediului înconjurător

Nu este cazul.

3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării

Nu este cazul.

3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile

Nu este cazul.

3.9. Alte informații

Modificarea Schemei necesită avizul Consiliului Concurenței.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri

- în mii lei (RON) -						
Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
1	2	3	4	5	6	7
	2026	2027	2028	2029		
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
1. buget de stat, din acesta:	-	-	-	-	-	-
1. impozit pe profit						
2. impozit pe venit						
1. bugete locale	-	-	-	-	-	-
1. impozit pe profit						
1. bugetul asigurărilor sociale de stat:	-	-	-	-	-	-
1. contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri (Se va menționa natura acestora.)	-	-	-	-	-	-
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:	80.960	141.680	141.680	141.680	-	101.200
1. buget de stat, din acesta:	-	-	-	-	-	-
1. cheltuieli de personal						
2. bunuri și servicii						
1. bugete locale:	-	-	-	-	-	-
1. cheltuieli de personal						
2. bunuri și servicii						
1. bugetul asigurărilor sociale de stat:	-	-	-	-	-	-
1. cheltuieli de personal						
2. bunuri și servicii						

d) alte tipuri de cheltuieli (Se va menționa natura acestora.)	-	-	-	-	-	-
4.3. Impact financiar, plus/minus, din care:	-80.960	-141.680	-141.680	-141.680	-	-101.200
a) buget de stat						
b) bugete locale	-	-	-	-	-	-
4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare	-	-	-	-	-	-
4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare	-	-	-	-	-	-
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare	-	-	-	-	-	-
<p>4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente:</p> <p>1. fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată;</p> <p>2. declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară.</p>						
<p>4.8. Alte informații</p> <p>Bugetul total al măsurii este de 100 milioane euro, care se alocă de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Finanțelor- Acțiuni Generale, pe baza unei convenții de implementare care se încheie cu BID. Acordarea granturilor se face în perioada 2026 - 2029, în limita bugetului aprobat.</p>						

Secțiunea a 5-a

Efectele prezentului act normativ asupra legislației în vigoare

5.1. Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor prezentului act normativ

Nu este cazul

5.2. Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice

Nu este cazul.

5.3. Conformitatea prezentului act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun

sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE)

Nu este cazul.

5.3.1. Măsurile normative necesare transpunerii directivelor UE

Nu este cazul.

5.3.2. Măsurile normative necesare aplicării actelor legislative UE

Modificarea schemei de minimis nu necesită autorizarea Comisiei Europene.

5.4. Hotărârile ale Curții de Justiție a Uniunii Europene

Nu este cazul.

5.5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate

Nu este cazul.

5.6. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 6-a

Consultările efectuate în vederea elaborării prezentului act normativ

6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative

Nu este cazul.

6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

Nu este cazul.

6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale

Nu este cazul.

6.4. Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative

Nu este cazul.

6.5. Informații privind avizarea de către:

a) Consiliul Legislativ

Proiectul de act normativ a fost avizat de Consiliul Legislativ prin avizul nr. din data de

b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării

c) Consiliul Economic și Social

d) Consiliul Concurenței

Proiectul de act normativ a fost avizat de Consiliul Concurenței prin avizul nr. din data de

e) Curtea de Conturi

6.6. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea prezentului act normativ

7.1. Informarea societății civile cu privire la elaborarea prezentului act normativ

Prezentul act normativ respectă prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Proiectul de act normativ s-a publicat pe site-ul Ministerului Finanțelor la data de.....

7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării prezentului act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Nu este cazul.

Secțiunea a 8-a

Măsuri privind implementarea, monitorizarea și evaluarea prezentului act normativ

8.1. Măsurile de punere în aplicare a prezentului act normativ

Prezentul act normativ se implementează de către Ministerul Finanțelor, prin Banca de Investiții și Dezvoltare S.A.

8.2. Alte informații

Nu este cazul.

Față de cele prezentate, a fost promovată prezenta Hotărâre a Guvernului aprobarea programului "Diaspora Investește Acasă" și mandatarea Băncii de Investiții și Dezvoltare S.A. în vederea acordării de ajutor de minimis sub formă de granturi pentru susținerea investițiilor realizate de românii din diaspora

Ministrul Finanțelor,
Alexandru Nazare

Avizăm favorabil

Ministrul Justiției, interimar
Marian-Cătălin PREDOIU